

Պուրբէշ հաքիմի պէրապերինտէ պիր
ուսթատ թապիպ պուլունտուղու հալ-
տէ, խապէր ալտղը անտէ մահէլլի մէզ-
պուրէ կիտիպ, վէ չօճուգ էօլմէզտէն
էվվէ հէքիմձէ նէ թէրթիպլէր օլուն-
տուղունու, եարալարըն նէ թարզ չէյ-
լէր օլմասընը վէ թէնինին քէչքի օլու-
նուպ, թէթթիշ վէ մուաբէնէ իտիտիք-
տէն սօնրա, վէ հէր պիր մուամէլաթ
հէրքէսին հուզուրունտա իճրա օլունտու-
ղու հալտէ, թապիպ թաստիգ իթմիշ
տիր քի, պիչարէ չօճուգ հէնուպ սիւտտէ
պուլունտուղունտան, միգտարի քիֆա-
նէ պէսէնէձէք վէ խի սիւտ եէմէտի-

կենտոն, վե պու զայի՜նք իւղերինէ կէ-
լիս չիչէք իւղերի տախի իւղվե օլմարն-
տան միւթէստիւն վե ֆաթ իթմիշ տիր-
վե պիզ եարէսի կիպի օլան եարէլէր տա-
խի չիչէք տէն հասըլ օլտուղու անլաշը-
մըշ տըր:

Պուլուռն իւղերինէ հաքիմ, մերգուլմ
եհհուտի ֆամիլեասընա գարշը մէճիսե
վեքիլէն արգուհալը պաթթալ իթմիշ, վե
չօճուղուռն եօլմէսինէ սեպէպիսեթ վեք-
պիլէճէք հիչ պիր խուսուստա մերգուլմ
եհհուտի ֆամիլեասընն իհհազըղը օլ-
մատըղըն իգրար իյլէմիշ տիր:

Պալարաքի հէքիմի Մ. Բօրօզտիցէ վե-
լինտիքտէ, քիչօգ զիեաստէ գան չըգարըլ-
մըշ օլմատընտան չօճուգ եօլմիւշ օլտու-
ղու պէեանընտա պիր եալան րաքօրթօ
վեքմիշ իտի, վե անըն րէֆիգի Մ. Միքա-
լիլանօեա քի, չօճուգտան չըգարըլան գան
մերգուլմ եհհուտի ֆամիլեասը թարա-
ֆընտան մէզհէպէ տայիր իգթիզալարա
գուլանըլմը օլմատը թէվաթուրլարընը
նէշը իտէրէք պիր թագըմ ճիւհէլանըն
հըրս ու հիտտէլինի թահրիք իթմիշ ի-
տի. պու իքի գարըշտըրըճըլար, իթթի-
րաքըլը վե էհալի պէյնինտէ պիրուտէթ
վե մուարազա հասըլ իթմէք իչին թահ-
րիք իտիճի ճիւհէլարը իլէ, վե պու
ճիւհէլար սահիպի մագամընտա լազըմ
կէլէն միւճաղաթ թէրթիպ օլուռնագ
իւղերէ մուհաքէմէ թահթընա պըրա-
գըլմըշ տըրլար:

ՀԱՂԱՏԻՍԱԹԸ ՏՈՒԼԻԹԵԻ

Տեվէթի ալիեթ թարաֆընտան,
կիրիս ճէզիւրէսինէ իհհան պուլուրլան
միւսաատէլինի թաստիգինէ տայիր, ֆէր-
մանը ալի կիրիս վախի տեվէթլու Հիւ-
սէյին Ալին բաշա հազըթլէրի իմինէ
սատր պուլուրլու օլմալին, չարչէմպիհ
կիւնիւ ճէզիւրէյի մէզքիւրէյէ իրսալ օ-
լուռնուլ օլտուղու մէսմուլիմիզ օլմուշ
տուր: Ֆէրմանը ալինին րուլ իսանընտա
թէրճէմէսի տախի պէրապէր կէօնտէրիլ-
միշ տիր: Ումարըզ քի արթըզ կիրիտի-
լէր խօշնուտ օլմազալար, վե չու մէօե-
լէ հալ ու թէսվիեթ օլուպ խիթամ պու-
լարագ, տեվէթին պիր պիլիւք զայլէսի
պաշնտան տէֆ օրաճագ տըր:

Տեվէթլու Ալի բաշա հազըթլէրինին
Պայրամտան 8 կիւն գատար սնրաեա Տէր-
սէատէթտէ պէթլէնմէքտէ օլուռնուլու
մէսմուլիմիզ օլմուշ տուր:

—Պուլթան-Պաեագըտտա տեվէթլու
Ֆուլատ բաշա հազըթլէրինին ինչա իթ-
տիրմէքտէ օլտուղու գօնագ, Զաթը հազ-
րէթի Ծահանէ թարաֆընտան պէտէի
թէտիլէ օլուռնարագ ալընաճաղը սէյլէն-
միշ իտի իստէ, պու տէֆա մէսմուլիմի-
զէ նէզարէն մէզքիւր գօնագ թէքլարէն

թարաֆը հազըթլի Բատիշահիտէն կէ-
րուեթ իթա պուլուրլու մուր:

—Վիեննատա թապ օլուռնան Տէպա
նամ նիմ րէսմի գազէթատա, Հայտար է-
ֆէնտի հազըթլէրինին Լօնտրաեա օլան
եօլճուլուղու հազըթնտա շու վեճհ իլէ
օգուռնուլ տուր:

«Ավաթիա տեվէթի նէզարինտէ, Պա-
պը-ալի սեֆիրի պուլուռնան Հայտար է-
ֆէնտի, միւմքին մերթէպէ սիւրաթ-
լէ Լօնտրաեա ազիմէթ իյլէմէսի իչին,
տեվէթի Ալիեթ թարաֆընտան էմր օ-
լուռնուլ տուր: Միւմայիլէյհ էֆէնտի
հազըթլէրի, տագըզա վեֆթ իթմէքթի-
լին մէզքիւր էմրէ ինգըեատ իթմիշ օ-
լուպ, վե Փարիստէն կէչէրէք Լօնտրաեա
ազիմէթ, վե եիկիրմի կիւն գատար Լօնտ-
րաեա իգամէթ իյլէեթէք տիր: Միւշա-
րիլէյհ հազըթլէրի գաթէն Սէն-Բէթէ-
րըսպուրկտա էլչիլէք մէմուրիեթինտէ
պուլուռնուլ, վե պինաէն ալէյհ րուսի-
եանըն միւրատ ու մագսէտէրինէ էյի-
տէն էյի վագըթ օլտուղու էճիլտէն, ան-
լէրին պու եօլճուլուղուռնա զիեատէսիյ-
է էհէմիլիեթ վէրիսէ ճայիզ տիր:»

—Նէօլուրոս նամ րուլմ գազէթատը-
նըն տիւնքի նիւսիսինտէ օգուռնու-
ղուռնա նէզարէն, խայլի սէնտէն պէրու-
տտէթ օլտուղու վեճհ իւղըն, եանեա
չէհրինտէ ֆասիլալեանըն իւշ կիւն եօր-
թուսուռնտա, քեաֆֆէյի էքմէքթի ֆու-
րուռնարը վե պագգալ վե սայիրէ էսնաֆ-
լար տիւքքեանլարընը գափամագտա օլ-
տուգլարընտան, ֆուրուռնուլար պիր
կիւն էվէլիտէն զիեատէ էթմէք չըգա-
րըպ, օլ իւշ կիւն ֆասիլալեայր թատիլ
իտէրլէր իմիշ, պու սէնտէ պու եօրթու-
լար րամագանը չէրիֆէ թէսատիլ իթ-
միշ օլտուղուռնտան, չէհրի մէզպուր իս-
լամ էհալիսի, օլ կիւնլէրտէ ֆուրուռն-
լարըն ալըգ գալմասընը միւրատ իթմիշ-
լէր իսթտէ, պու թէքլիֆ ֆուրուռնու-
լար թարաֆընտան գապուլ օլուռնատը-
ղընտան, իսլամլար եանեա վալիսի էթ-
հիւ բաշա հազըթլէրինէ միւրաճաթ
իտուպ, արգուլէրինին իճրասընա էմր օ-
լուռնատընը իսթիտա իյլէմիշ տիր:

Էթհէմ բաշա հազըթլէրի, գեկտ-
24 տէն 25 է շաֆագ աթաճագ կիճէսի,
ֆուրուռնուլարըն էն զիեատէ պէնկիւնլէ-
րինտէն իւշ նէֆէրինի թէվզըֆ իյլէմիշ,
վե ֆէրտասը կիւն (ֆասիլալեա կիւ-
նիւ) սաաթ 4 տէ, զապիթլէր իլէ Պե-
րաթա նէֆի իթմիշ տիր ալա միւսաա-
տէ իթմէեթէք քի, պէրապէրլէրինտէ
նէ րուպա վե նէ փարա ալընլար, վե նէ
տախի քիմէ իլէ միւլագաթ իթմիշլէր:
Մէրգուլմանըն մահպուստա պուլուռն-
տուգլարը կիճէ մէտրօքօլիտ խապէր ա-
լու բաշա հազըթլէրինէ, անլէրին սե-
պիլի թախիլէեթինէ հիմմէթ պուլուրլու

մասընը րէճա իյլէմիշ իտէտէ, րէճալէրի
գապուլէ շաեան կէօրիլմէմիշ տիր:

Պատէհու վուգուրի հալ գօնաօլալա-
րա խապէր վէրիլմիշ, անլէր տախի իս-
թանպօլ սեֆիրլէրինէ քէյֆիլէթիպա
թէլէկրաֆ պիլտիրմիշլէր, վե հաթթա
եոռնան վե րուս գօնաօլալարը տախի
հիւքիլմէթի մահալլիյէ իլէ իւնսիլէթի
գաթ իթմիշլէր իմիշ: Սօնրատան քէյֆի-
լէթ պու տէրէճէ ազամէթ քէսպ իթմէսի
իւղերինէ էթհէմ բաշա հազըթլէրի,
մերգուլման նէֆիլէրի կէրի չաղըրթմա-
ղա միւսաատէ պուլուրլուլար իտէտէ,
պու վուգուլարըն ֆէնա թէէսիրի հա-
լեա օրատա հիւքիլմէթտէ օլուպ, հաթ-
թա, մէճիլտէ պուլուռնան րուլմ ազա-
լար տախի իսթիֆա իթմիշլէր տիր տէ-
նիր:

ՓՈԽՆՁ

Մէզքիւր զազէթա չարչէմպիհ կիւնքի
նիւսիսինտէ, պիգիմ նասըլ սախթէ ազգա-
սէր օլուպ, վե նէ աեարտա ատամ օլտու-
ղուռնուլ, էհալիյէ տիւնքի կիւն իչին պիլ-
տիրէճէյինի իրի եազըլար իլէ իլան իյլէմիշ
իտի:

Փուլը, միւթէվէֆա ճիզմէճեանըն էօք-
սիւղլէրի իչին թօրանըլան իեանլէր պա-
պընտա իրթիքեալ իթտիկի զատտարըլա
վե ալչազըլա ճէվապ վիրմէքլիյի պաշգա
պիր վագըթա թէքթ իթտիկիլի խապէր վէր-
տիկիլի պէրապէր, կիւնա ալը եօգ տուր
կիպի (անհիմն) լուղէթինի իսթիմալ իթմիշ
տիր, հալ պու քի պիլարէ ֆամիլեա նիւռնգ
հաթթա ճէք գաշ տէֆա մէզքիւր փարա-
նը իսթէմիշ իտէ, մէրհամէթի Ալաճահեան
«մատամ քի սիզ պէնիմ թահվիլիմի ֆա-
նոսեանա կէթիւրմիւշսիւնիւլ, արթըգ
պէնտէ պիր փարա վիրմէճէկիմ» տէյի ճէ-
վապ վէրմիշ տիր: Նէլէ Ֆիլիպէտէն կէլէն
էմանէթ պէշ ինկիլիզ իրաւընը հիշ թանը-
մագ նիեթթինտէ տէյիլ իմիշ, չիւնքի ու-
թանագ վե աճըմագ իսթէմէզ իմիշ, պու-
նատա իսպաթ, կէլէն սէնտէ մէզքիւր 3 լի-
րանըն քէյֆիլէթի Մէճմուստա եազըլմըշ
իթէն, չիմտիյէ գատար վիրմէտիքտէն պաշ-
գա, պօրճուլ օլտուղուռն տախի թանըմամըշ
տըր:

Իշթէ Պ. Ալաճահեանըն վէրմիշ օլտու-
ղու թահվիլին սուրէթինի «անհիմն» օլմա-
տըղընը իսպաթ իչին պու կիւն նէշը իտէ-
րիզ:

«Միայն երեք հարիւր քսան եւ մէկ ու
կէս ղուրուշի շահը զոր պարտիմ վասն որ-
բոց Պ. Արմենակի ճիզմէճեան, պարտիմ հա-
տուցանիլ Տ. Եղիշէ հօր ներկայ օգոստոս
ամսէս սկսեալ»:

12 Օգոստոս 1867 կ. Պօլիս

Հ. Ս. Ալաճահեան:

Մէզքիւր թահվիլին նէ գատար նիզամըզ
վե հիլիլի սուրէթտէ եազըլմըլ օլտուղուռնու
նէքէսին ֆարգ իտէպիլէճէկի չիւրհէսիզ տիր:
Փուլըն, Փրկիլ ալէյհիտէ եազըղը
եալան իթթիլա վե տիւշմէնլիլէրտէն պաշ-

լընա մագստի իքի տիր, եանի, հէմ գի-
եատէ դազէթա սաթարագ փարա գազան-
մագ, վէ հէմտէ շէնտի կիպի պիր թագըմ
հասէտնի փրկիչ տիւշմէնլէրի էֆեհարընա
պիր ալէթ օլարագ, ետ պիրի կիւնէնտի-
րէրէք տիրէթթօրլուգտան իթիֆա իթ-
տիրթմէք, վէ եախօտ բաթրիքխանէյէ իս-
թիֆամըզը ալտըրթմագ, վէ պու թուրլու-
տա եէնի գուրուլմուշ օլմանըպ, իլլա պի-
զիմ փարիսէ կիթտիկիմիզ հաթիթատան գու-
րուլմուշ, վէ բէսմի վէ դայրի բէսմի մա-
եալար իլէ գայնամանա պաշլամըշ իսէտէ,
կէրէք տօգթօր Գալուստեան վէ կէրէք
քէնտի թարաֆթըմտան Գուհուրա կէլէն
սէպաթ վէ մէթանէթ իմտիյէ գատար է-
մէլլէրիին պօշա չըգարիշ տըր:

Ֆադաթ, պու մէսէլէ ուֆագ պիր մէսէ-
լէ օլմանըպ, վէ հէրնէ գատար փրկիչ վէ
Փանոսեան իւզէրիտէ տէօնմէքտէ իսէտէ,
քեամիլէն տէսթթլուգ վէ Սահմանդրա-
կանըպ, վէ եախօտ իսլահաթ վէ խարա-
պիյեթմ մէսէլէսի օլտուղունտան, մէզքիւր
էօրար փէրտէսինի երրթմագլըգ իշին, պիր
ագ վագըթ տանա թէհամիւլ իթմէ քիլիմիզ
իլլէրիգա իթմէքտէ տիր:

Կէլլիլմ փուշուշ պու տէֆաթի եազտը-
ղը հէզէեանլարա: Պիղ փուշուշ իշ եէրիին
գօեուպտա աթթըգ ճէվապ վիրմէլիզ չիւն-
քի Բաթրիքխանէ պիզէ Հսկող տուր, վէ
կէչէնլէրտէ միւթէպէր վէ միւթէրէմ գաթ-
լար կիտիպ փրկիչի բէսմէն կէզմիլէր, թէֆ-
թիշ թէճէսսիւս իթմիլէր, վէ հաթիթա րա-
թօրթօ տախի եաբմըշար տըր, ֆադաթ,
պիլէմիլիզնէ սէպէպէ մէպնի հէնուղ հիշ պիր
շէյ իլան իթտիրմէմիլէր տիր: Պուշտանտա
գաթի նազար, նասըլ քի ալթը աշ տըրնի-
տա իթմէքտէլիզ, հէմ փրկիչ վէ հէմտէ
տէֆթէրլէրի ալըգ տըր, հէրքէս կիտիպ
կէօրմէյէ վէ թէֆթիշ իթմէյէ սէրպէսթ տիր:
էկէր էհալի փուշուշ եազտըլարընա ի-
նանմագտա իսէ, պիր սաաթ էվլէ մէզքիւր
խայրաթխանէյի պիզտէն ալըպ, Պ. Ալա-
ճանեան կիպի աղգասէր վէ ֆուգարաբէր-
վէր դաթլարա թէսլիմ, վէ պիզիմտէ էն պիւ-
լիւք թէչէքքիւրիմիզի տալլէթ իլլէմէլի տիր:

Փուշուշ եալընըգ չու գատար ճէվապ վէ-
րիւրիզ քի, ազլէն վէ նիզամէն, եազտըղը
պահատա, փրկիչնէ հէզէեանլարտան էվլէլ,
ձիլմէճեան քէյֆիյէթիտէն տօլաբը թէպրի-
յէեի զիմմէթէ չալըշմալը իտի, փրկիչ ալէյ-
հիւտէ եազտըլարընըն իսէ, կէրչի պազըսը
օսհիս տիր, ֆադաթ տէյիլ պիզիմ կիւնիւ-
միւղտէ, իլլա պիզտէն էվլէլ օլմուշ շէյլէր
տիր: պագը եազտըլարը սալթ պուտալարըգ
վէ թէրպիյէսիզիք ալեամէթլէրի տիր, վէ
պիզիմ տէֆթէրնէ վէ փարաճա տէրքեար օ-
լան մուսմէլաթըմըգ ալէյհիտէ եազտըլա-
րը իսէ օլ գատար պօշ շէյլէր տիր քի, եա-
լընըգ պիր գըսսա ճէվապ վիրսէք քեաֆի
տիր: եանի տիմէք իսթէրիզ քի, փուշուշ
վէ հէմ էֆեհարլարընըն չիւրէսիննէ, պիզ
փրկիչ սանտըղընտան հէր գաշ զուրուշ չալ-
մըշ իսէք, պուեուրուշլար իսպաթ իթսին-
լէր, վէ փրկիչ իւզէրիտէ պուլունան պին
լիւրա ալաճաղըմըգտան տէօրթ գաթը թէն-
զիլ իլէ, հիսապընը տախի դազէթալարտա
իլան իլլէսինլէր, ֆադաթ չու չարթ իլէ քի,

տէյիլ էօյլէ պիր պիւլիւք հիլլէ, հաթիթա
պէշ փարալըգ տախի պիր հիլլէ պուլամա-
տըզլարընտա վէ իսպաթ իտէմէտիքլէրինտէ,
տէրքեար օլան ալաճաղըմըն, հիշ տէյիլ իսէ
նըսֆընը պանա էտա իտէճէլէրինէ տայիր
պիր իմզա վէ պիրտէ միւթէպէր քէֆիլ վէր-
սինլէր:

Փուշուշ փրկիչ ալէյհիտէ պաշգա եա-
ղաճաղարը տախի վար իմիշ. չօգ իլի. պուշ-
տանտա պիւլիւք պիր սէվապ օլամաղ, վէ
քէնտի կիպի պիր դազէթա պուլունուպտա,
էհալիտէ տախի չիմտիքի վագիֆէսիզիք տէ-
վամ իտէր իսէ, պիր կիւն միւրատընա իրէ-
ճէկհի, պիզ չիմտիտէն միւթտէ վէրիւրիզ.
չէօյլէ քի, մատամ քի քէնտի արզուսու
փրկիչ իտարէսինին պիզտէն չըգմաը տըր,
մատամ քի քսինէք մուրտար տէյիլ իսէ տա-
խի միտէ պուլանտըրըն տէրլէր մէսէլի մէշ-
հուր տուր, մատամ քի փարասըգ 400-500
քիշի գաբըրապիլմէք միւթիլէսի պիզիմ
գուտրէթիմիզտէն եօգարը տըր, վէ մատամ
քի, էսէֆ իտէրէք սէօյլէրիզ, ալէսսէվիլէ
էհալի իւզէրիտէ պիր վագիֆէսիզիք էսէրի
կէօրլիւմէքտէ, վէ պուտա քէնտի եազտը-
լարընա գուվլէթ վիրմէքտէ, եանի քէնտու-
նէ եարտըմ իթմէքտէ տիր, թապիաթիլէ
քէնտի միւրատը հասըլ օլմագտա տըր:
Եաշա՝ փուշուշ, պիզ թէչէքքիւր իտէրիզ...

Թ Ե Ա Ռ Ր Օ

Պու բազար իրթէսի կիւնի փրկիչ մէնֆա-
աթը. իշին օյնանըլաճագ թէաթթօտան աաըլ
մագստիմիզ, հիշ տէյիլ իսէ պու թարիլլէ
պու կիւնլէրտէ էքսիլմիշ օլան իեանէլէրին
եէրինի տօլտուրարագ, ազճէճէ չէքմէքտէ
օլտուղունուգ զարուրէթէ պիր մէտար պուշ-
մագ տըր, վէ նասըլ քի սէօյլէտիլտիք, էն
ազը 400 լիւրա մէսարթիֆաթ վար տըր, տի-
մէք տիր քի, էհալիմիզ պու պապտէ տախի
պիր դայրէթ կէօսթէրմէտիկի հալտէ, հէմ
փուշուշլարընէ էֆեհարը ֆասիտէսի պիր ա-
տըմ տահա իլէրու կիթմիշ օլաճագ տըր, վէ
հէմտէ պինաէն ալէյի պիզիմ դայրէթիմիզին
տախի պիր գաթ տահա էքսիլէճէյինտէ
չիւրէնէ եօգ տուր:

Հայլա՝, նասըլ քի կէօրմէքտէսինիզ,
տիւշմէնլէր գօլտըրըն սըղաեարագ գալղա-
եա մէյտան օգուլագտա տըրլար. պու գալ-
ղատան մագստ տախ պէնիմ չալսըմ օլմա-
եալ, իլլա տէօրթ պէշ եիւզ նէֆէր պի-
շար կեանը հըֆը իտէն պիր խայրաթխանէ-
նին իտարէսի տիր. էկէր տիւշմէն դալէպէ
իտէր իսէ, մէսուլիլիլէթ սիզտէ տիր, չիւնքի
պէն անճագ սիզին համիլէթիլիլէ կիւվէնէ-
րէք պու աղըրիլտմէթի տէր իւհտէ իթմի-
չիմ տիր:

Որ ունիցի ալանջա լսելոյ լուիցէ:

Ի Ե Ա Ն Ե

Նորատուկեան Յարուրիւն վէ Եուսուֆ-
եան Տիգրան աղալար թարաֆընտան փրկիչ
իշին տէօրթ սանտըգ ճամ:

Ֆէսսի Յակոբ աղա մարիֆէթիլլէ Որթա
քէօյտէն պիր գատըն թարաֆընտան 60 զըշ.
իզմիրլի Տէտէկան Սարգիս աղա թարա-

ֆընտան, գըզ չօճուզլար իշին ալընան գա-
թօր պէտէլիլտէն 265 զըշ:

Ֆընտըզլեան Պօղոս աղա թարաֆընտան
5 թօր 138 եարտա տէօյէլիք:

Վէ Սամաթեատան Նիշեստէճիլէր ֆա-
միլեաը թարաֆընտան 25 օգգա նիշէսթէ
իհտա օլունմուշ օլտուղունտան իզհարը թէ-
չէքքիւր իտէրիզ:

Իշիթտիկիմիզէ կէօրէ, Սիրքէճի իսկէլէ-
սինտէ թիճճարը միւթէպէրանտէն Ասատուր
աղա Գէորգեան վէ Սիմօն աղա 8. ֆափազ-
եան քէնտի մաղաղալարընտա վագ իթտիք-
լէրի պիր գանձանակ իլէ 800 զուրուշ գա-
տար փրկիչ իշին իեանէ թօլլամըշ օլտուգ-
տան պաշգա, եազըն վագըթտա չու մէպ-
լաղը պիւլիւտէրէք գօնսօլիտ ալմագ նիլէթի
խայրիյէսինտէ իմիլլէր. մէտէն չաեան իշիլէթ:

— Պիր գաշ սէնէտէն պէրի պա լուլթ
ու իրատէլի Եահանէ իտարէյի միլիլէմիզ-
ճէ վէ քիլիսէճէ հէրնէ գատար Տէր-
սէտաթէթին չօգ մահէլլէրիլլա պազը կիւ-
նա թէպէտուլաթ միւլմու պուլարագ,
մէտէնիլլէթէ տայիր եէնի ուսուլ ու մէպ-
տէյէ ալ չօգ պաշ իմիլլէ իսկիլէր իսէտէ,
Գարա կէօմրիւք թաղընըն իսէ, էսէֆ ի-
տէրէք տէրիզ քի, պու անէտէք էսկի
հալինտէ գալարսգ, հիշ տէյիլ իսէ է-
հալինին ֆայիտէսի իշին եէնի ուսուլէ
իթաաթ իթմէտիլի... չօզլարա մալիւմ
տիր:

Պու կիւնլէրտէ ալտըղըմըգ մալիւմա-
թա նէզարէն, եէնի ուսուլէ պաշ իլէ-
րէք, էհալի թարաֆընտան եէնի թա-
ղական ապալարը ինթիլապ իտիլիլլէ, վէ
եէնի վէ մէնֆաթիլլէ իսլահաթլարա միւ-
պաշլէթ օլունա՝ աղ իմիլլէ:

Պիղ պու թաղականլարըն եէնի մէ-
մուրիլլէթլէրինի թէպրիք պիրլէ, քէն-
տիլլէրինին, եէնի մէպտէյէ լիսպէթէն
մէքլէպին, քիլիսէնին իլէրլէմէսինէ վէ
էհալինին հուգուգուշունն վիզայէ օլուն-
մասընա սայ ու դայրէթտէ պուլունա-
ճագլարընը մէմուլ իտէրիզ:

ԲԱԶՄԱԿՆՃԻՈՒՆ ԽՆԴԻՐ ՄԸ

Թ Ե Դ Ի Պ Տ Ո Ս

Այս խնդիրը հին է, եւ լուծելը դժուար,
վասն զի տարիներու հետ մեկտեղ խել մը
ապօրինաւոր դէպքեր չլիթայարար իրար
խառնուելով եւ մէջէ մէջ անցնելով շէյթան
քիլիտիլի պէս լուծումը գաղտնիքի մը հն-
թակայ է, եւ ոմանք ալ կը կարծեն որ ան-
լուծանելի խնդրոց իարդն անցած է

Ուրէմն ո՞վ պիտի լուծէ:

— Ոչ ոք կը համարձակի գանի լուծելու
գաղտնիքը փնտռել, նա մանաւանդ գիտցած
գաղտնիքը յայտնել, վասն զի աս խնդիրը
Պանդոքայան դժոխային տուփի նման բանա-
լու մօտեցողներուն արհաւիրք, սպառնալիք
մահ եւ աքսոր կը պօռթկայ...

Այս ալանդակ խնդիրը ի՞նչ մարդիկ խեղճ
ու թշուառ ըրաւ, ի՞նչ տուներ փլուց, քա-
նի քանի անմեղ անձինք անիրաւ տեղը ծեծ

կերան . բանտարկուեցան , եւ զիրենք ու իրենց զաւակները թշուառութեան մէջ թողելով փախան օտար երկիրներ :

Եգիպտացի ժողովուրդը չուարած եւ սարսափած աս խնդրոյն առջեւ գլխակոր կը հեծէ , խնդիրը օր քան զօր դժուարակեան կապերով կը կաշկանդուի , եւ զանի կապող ու հմայող բազուկը անընկճելի կը նշմարուի : Եւ շատերը անոր ներքին գողտիւտաց վերահասու չըլլալուն համար ունայն տեղը կը յորձին եւ կը տքնին եւ անակնունելի ընդդիմութեանց հանդիպելով պարտեալ յետս կընկրկին :

Աս խնդիրը շատ հրաշալի է , քանզի անոր անլուծանելի մնալը ոմանց համար կեանք ու փառք է , եւ ոմանց համար ալ մահ ու ահ է , եւ ընդհակառակն անոր լուծումն ալ կենդանեաց ահ ու վախ եւ գուցէ ահ , իսկ թշուառաց եւ մեռելոց կեանք ու փառք յարութիւն ու յաղթութիւն պիտի չնորհէ :

Բայց ո՞վ պիտի կարող ըլլայ զանի հմայող եւ կախարդող յուռութիւն խցել եւ երեւան հանել :

Ասի շատ դժուար է :

Անկա Բարթողեան չիֆթլիկի խնդիր է , Ալիքանեան , Ռէիզեան եւ Փարիսեան ժառանգութեանց անձնասիրական խնդիր է , վանքեան աշխարհաքանչ ժառանգութեան եւ կտակի խնդիր է , եւ գողութեան գողազութեան եւ ետութեան խնդիր է , տգիտութեան եւ յիմարութեան խնդիր է , չիտեմ տակաւին ինչութեան խնդիր է :

— Խնդիր մը , որ Եգիպտոսի հայոց ժառանգութեան խնդիրը եղաւ , եւ մեծ . Յակոբեանց եղբարց ինչ մեծ բաղդը բացաւ , աւելն ոք ալ անոնց վրայ աչք բացաւ , ըսին թէ թշուառն անոնց երեսնէն լացաւ , Բայց ճիշդն ինչ ըլլալը ոչ ոք իմացաւ :

Ազգային վարչութիւնը առանց աս խնդրոյն կազմութեանը վրայ ստոյգ տեղեկութիւն ունենալու , զրկեց աշխարհական ու եկեղեցական անձինք իրեւ ըննիչք , աւակայն նոքա գնացին , առաջին դէմերնին եւ լսած անձին վրայ , գլուխ ու բերան նայեցան եւ անոր տունն իջան ու կերան : Եւ ոմանք ալ հարստահարեալին իրաւունքը մէկանդ կերան . . . ուրեմն ով պիտի զթայ անոնց վերան :

Աս քննիչներէն ոմանք յանուն . . . կի եղան գործիք , եւ ոմանք ուղեցին յայտնել իրենց արդար կարծիք , բայց աներեւոյթ զօրութիւն մը շուտով դուրս մղեց զանոնք ըսելով կորիք սկէ , ապա թէ ոչ խայտառահութիւնը դուռը կապասէ . . .

Մէկը գնաց առաւել հրահրեց , միւսը գնաց կայծին վրայ մոխիր ցանելով լինցուց կարծեց , ուրիշ մը հօր կուսակցութեան չանաւով յարտաքս մղուեցաւ , եւ ուրիշ ո՞վ ալ աս տեսնելով կամ գուռել եւս բուռն քաղկի սը գործիք ըլլալու արամադրութիւն ունենալով աւելի կապեց , կաշկանդեց եւ խնդրոյն յուռութիւն չլուծուելու չափ հրաշիւք կընձուեց , հայուն պատիւն առ ոման կրիեց եւ ի վաղուց անտի իր սրտին մէջ մթնոլորտ իշխանական փափաքը դուրս պոռթկաց , հայուն սիրտը սարսափով լեցուց , մարդաստէ ,

պանաց բանտերը բերկրեցուց , որով բողոքականաց փարախը լեցաւ ու պարտեցաւ . սակայն ժամանակէ մը վերջը այն կրօնականները երբ տեսաւ որ իր անգութ աշխատութեան յարգը մինչեւ վերջը գէթ իր գործիք եղած կուսակցութենէն ալ չճանչցուելով ամէն ջանք ու աշխատանք անօգուտ ելաւ , ինք ալ այն երկրէն դուրս գտնուելով ետ դառնալն անկարելի եղաւ , ուստի ինչ որ գաղտնի էր , յայտնի ըրաւ . թէ եւ ան չընէրնէ , ժամանակն ամէն բան կը յայտնէր . քանզի չիք ինչ ծածուկ , որ ոչ յայտնեցի :

Արդ յայտնուելովն ինչ եղաւ , կարծես ոչ ոք հոգ ըրաւ , թէ եւ Եգիպտացի հայուն գլխուն վայ եկաւ , եւ հոն ամէն կարգ ու կանոն խանգարեցաւ :

Մանգալ Էրտէ :

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

Ի Լ Ա Ն Ը Մ Ա Խ Ս Ո Ւ Ս

Տէր ալիքեան Տիգրան Եօլունտայ Սուլթան Պէյազիտ վէլի հազարէթլէրինին թիւրպէի շէրիֆլէրի գարչուռուտա քեային 33 նիւմէրօլու Գրաւթխանէյի (ընթերցարան) Օսմանիէ միւլիմ , ետրոն կիճէ օլան հասըլաթընտան պատէլ մէսարիֆնըֆը Ս . Փրկիչ խասթախանէ միւլիմ պիշարէկեանընա , վէնըսֆը տախի ճիվարըմըղտա միւլէմէքին էհալի միւսլիմէ ֆուգարասընա թախսիս օլունաճագ օլուպ , ֆուգարաբէրվէրլէք սըֆաթը մէմալէ շիլլէ միւլթասըֆ օլան զէվաթը մէրահմիսմաթըն մահէլի մէլլէրու ետրոն կիճէ (եանի ճիւմա իրթէսի ախլամ) թէշիթլէրլլէ միւլէրրէֆ պուեուրմալէրի , վէ քէնտիլէրինէ պիր բիայէթը մախսուպ օլմագ իչին բիանօ տախի չալընաճագ օլուղու խասսէթէն պու կիւնտէն իլան գըլընտը :

1868 յունվար 12/24

Միւտիրի Գրաւթխանէյի Օսմանի

Սրապ . Սէրաֆիմ Սիմօնեան

Խալիս սիւտէ Տայիրէ Խարաֆընտան 6 զուրուշ ֆիեաթ գօնմուշ օլունաճագ սիւտ ճիւլէր նէշը իթմէքտէ իսէլէրտէ , Տայիրէ հիշ պիր եէեէէէք վէ իչէէէէ նարիս գօլմալըպ , անճագ պուեուրըն իչի օլմաթընա տիգաթ իթմէէ , վէ պու պապտէ իլան օլունան նիգամըն խիլաֆընտա պուլունանլարա միւնաղաթ իթմէէ չալընաղընտան , պուե. տան պէօլլէ սիւտճիլէր թարաֆընտաննարիս սէօղիւ թէլէֆֆիլէ օլունտուգտա , Տայիրէէէ խապէր վէրիտիկի հալտէ , թէաիպաթը լազըմէլ լալըգէլէրինին իճրասընա միւսարաաթ իտիլէէէկի ճիւմիլէնին մալիւմիւ օլմագ իւղրէ իլանը քէշֆիեթէ իպթիտար գըլընտը :

Ալթընճը տայիրեհի պէլէտիլէ 10/22 յունվար 1868

Վէթիլ Էլիս

Սըր քեաթիպ

Ա.Լ.Ի

Գ . ԿՈՍԴԱՆՏ

Արնալուտ քէօյ պաղընըն փիանքօսու հէրնէ գաւար յունվար 13 տէ չէթիլէէէկի Վիլէթլէր տէրուինտէ իշար օլունմուշ իսէ-

տէ , Թարալարտա ագէլէրի հէնուգ թաւսիլ օլունմալը պաղը պիլէթլէր պուլունմասը հասկպի իլէ , մէճպուրի 1868 մարտ տերըն իպթիտասընա թէէիի օլունտուղու վէ վազթի մէզպուրտէ Գալաթա պօրսասընտա հէր հալտէ մէզքիւր փիանքօ չէթիլէէէկի , մէզքիւր փիանքօեա քէֆալէթ իթմիշ օլան Ս . Կոստանթի թարաֆընտան իլան օլունուր :

Պիլէթլէրտէն սաթըն ալմագ իսթէէէն Մահմուտ բաշա պաղընտա Նօ . 220 սաչ պօեաճըսը տիւքքեանընտան ալապիլիլէր : Ճիւթ 5 զուրուշ :

ՎիէննԱ Վէ ԲՈՒՍԻԱ ԲԻԱՆԳՈՒԱՐԸ

Վիէննանըն հէր նէվի բիանգօ ագսի. օնլարը վէ բրօմէսլէրի , Գալաթատա Գօ. միսիօն խանր գարուսու եանընտա Նօ . 16 սարրաֆ ճանէթօ տիւքքեանընտա ֆի. յուլթ օլունմագտա տրը :

ՄէրգուՄ . Ճանէթօ հիշ պիր քիմսէ իլէ չէրիքիկի օլմաեալ , վէ սաթտըղը պիլէթլէր իւզէրինտէ գալպ օլմաեաճաղը թէէմին գըլընմըշ մանաթընտա պիր եէշիլ պէյպա միւհիւր պասըմըշ տրը :

Քէզալիք պու մահէլլտէ Բուսիանըն պիրինճի վէ իքինճի իսթիգրազարը բիանգօսուեուր պիլէթլէրի ֆիրուլթ օլունուր . պուե.արըն սէնէվի 0/0 տէ 3 ֆա. յիգի օլուպ , վէ իքի տէֆա չէթիլի :

Պիրինճի Նօ . գազանաճագ 200 պին . իքինճի 75 պին . ալլիլլէրի հաքէգա 40 պին . 25 պին . 10 պին . 8 պին . 5 պին վէ 500 գարպօն գազանաճագար տրը :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԹԼԼԵԿՐՈՖԻԹԷ

(Աճառ Հաւա Բարաֆընտան)

Յունվար 23 իրաչասը .

ԷՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻԹԷ

Փարիս .

Ալլըլտը 31,50
Գարանտը 31,20

Լօնտրա .

Ալլըլտը 31 5-10
Գարանտը 31 1-8

Օսմանլը իսթիգրազը 1863 ին .

Ալլըլտը 245.
Գարանտը 246 25

Ֆրանսըգ Ֆօնտօսու 0/0 3 ֆայլիլի .

Ալլըլտը 63,50
Գարանտը 68,32-1

Իթալեան Ֆօնտօսու .

Ալլըլտը 42 80
Գարանտը 42 60

ՍԱՀԻԳ ՀԱՋԵԹԱ

ԿԱՐԱՊԵՏ Բ . ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԵՎԱԹՆ ՀԵՐԱԼՅԸՆ ԹԱՊԻԱՆԵԻՍԻՅԵ
ԷՆԵ-ԳԼԵՆԻՍ ԵՆԼԵՆ ԵՆԼԵՆ , ԵՆԼԵՆԻՍ ԵՆԼԵՆ
ԳԵՐԱՅԻԼԵՐ ԵՆԼԵՆԻՍ ԵՆԼԵՆ 1867 .